

INTERVIEW HOOGLERAAR JAN DOUWE VAN DER PLOEG

‘Wageningen steunt bio-industrie’

Universiteit Wageningen draagt schijnoplossingen aan voor de problemen in de intensieve veehouderij.
Door Anja Slijter

De oplossingen die minister Verburg van Landbouw samen met de Universiteit van Wageningen propageert voor de intensieve veehouderij, zijn schijnoplossingen. Dat zegt Jan Douwe van der Ploeg, hoogleraar transitiestudies aan de Universiteit Wageningen. ‘Het zijn kameleonoplossingen om de kritiek te vlug af te zijn. Ze leiden tot een minimale verbetering, maar worden opgetuigd als de definitieve doorbraak.’

Minister Verburg was maandag bij zo'n ‘innovatieve’ varkensboer in Salland. Ze had de hoogleraren uitgenodigd die het manifest van Roos Vonk van de Radboud Universiteit hebben ondertekend met tien aanbevelingen voor een ommekeer in de veehouderij.

Alleen Van der Ploegs collega Paul Struik van de Wageningen Universiteit heeft deze uitnodiging aanvaard, de rest wil een discussie na de verkiezingen.

Struik schreef vorige week samen met Van der Ploeg en Gatzte Lettinga een vernietigend stuk in NRC Handelsblad waarin hij Wageningen Universiteit ervan beschuldigt medeverantwoordelijk te zijn voor de groei van de grootschalige intensieve veehouderij.

Protest tegen uitbreiding van de varkensstal Knorhof in Erichem.

Foto Marcel van den Berg / de Volkskrant

Wageningen is medeplichtig aan de grote problemen die worden veroorzaakt door veehouderij, zegt u. Kunt u voorbeelden noemen?

‘Dat verloopt onder andere via het toegepaste onderzoek. We doen bijvoorbeeld onderzoek naar de efficiëntste vorm van huisvesting voor varkens. Of zoeken uit hoeveel voer er nodig is voor één kilo vlees, wat voerconversie heet. We helpen mee

uit te zoeken hoe varkens zo snel mogelijk kunnen groeien en van zoveel mogelijk biggen bevallen. Ook hebben we invloed op het medicijngebruik. Kortom, Wageningen heeft een grote stempel gedrukt op de huidige veehouderij.’

Wageningen zegt zelf onafhankelijk onderzoek te doen. Hoe had de universiteit het anders moeten doen?

‘De universiteit heeft niet geanticipeerd op maatschappelijke ontwikkelingen. We hebben ons veel te laat gebogen over het milieuvraagstuk. De import van voer uit de Derde Wereld vertaalt zich hier in een immens mestoverschot. Ook is vanuit de universiteit onvoldoende gereageerd op de grote veeziekten. De risico's, ook economisch, hebben we volstrekt verkeerd ingeschat.’

Gebeurt dat nu nog, of hebt u het over het verleden?

‘Wat er nu gebeurt, is zeer interessant. Het college van bestuur wil nu ‘een zorgvuldigere intensieve veehouderij’. Alsof deze sector op dit moment goed in elkaar steekt en slechts een paar klein aanvullingen behoeft.’

Www.duurzameveehouderij.nl is een project van het ministerie en de universiteit om in 2023 de veehouderij duurzaam te maken. U gelooft daar niet in?

‘Men zoekt naar technische oplossingen om de schaalvergroting toch te kunnen doorzetten. De projecten be-

loven een aantal ethisch-morele dilemma's weg te nemen. Bijvoorbeeld over dierenwelzijn. Men ontwerpt een virtueel beeld. Het is een hallelujaverhaal, de rest gaat op de oude voet door.’

Een collega van u, Karel de Greef, ontwierp de comfort class-stal, waarbij aan tien basisbehoeften van het varken is gedacht. Boeren passen een paar daarvan toe in de praktijk. Na de zomer verkoopt Albert Heijn alleen nog dit vlees. Het varken heeft een vierkante meter ruimte, heeft een speeltje, en wordt niet gecastroerd. De Greef is enthousiast. Volgens hem kun je geen revolutie verwachten in deze sector, veranderingen gaan stapsgewijs.

‘Het ligt eraan welke kant de veranderingen op gaan. Ik geloof niet in minime verbeteringen. Het ligt niet aan een ijzeren ketting of extra meters in de stal. Er is een definitieve doorbraak nodig.’

De Dierenbescherming heeft twee sterren voor scharrelvarkens. De eis is dat ze buiten moeten lopen. AH haalt ze uit Engeland, want hier is geen boer te vinden die varkens buiten heeft lopen.

‘Dat is de ultieme illustratie van onze kritiek. Ze zijn hier trouwens wel te vinden. Er zijn een paar Nederlandse boeren goed bezig. Zij voeren stap voor stap verbeteringen door. Het gaat om Hans Verhoeven in Valkenswaard en boeren achter het klooster varken in Zuid-Limburg. Zij leveren hun scharrelvarkens aan de keurslager. Zij hebben door dat alleen een nieuw kwalitatief product met een veel betere smaak het kan redden van de Braziliaanse kiloknaller.’

Is de universiteit niet gewoon realistisch? De consument wil niet meer betalen voor een stukje vlees?

‘Het is zeer beperkt, kortetermijndenken en gaat niet uit van de dynamiek van de markt. Consumenten reageren op nieuwe producten en innovatieve bedrijven. Alleen met een beter product kan de boer een dam opwerpen. Hij gaat het niet redden met al dat bulkvlees uit het buitenland. Wageningen moet daarbij voorop gaan. Ze heeft ook zeer schoorvoetend gereageerd op de biologische landbouw. Dat is wel de snelst groeiende sector van dit moment.’

ADVERTENTE

Tijd voor een frisse wind.